

ערכי משטרת ישראל הלכה למעשה

מהו ערך?

- ❖ ערך הוא מטרה או אידיאל נשאף, המהווה אמת מידה שלפיה אנו מעריכים ושופטים תופעות ומעשים.
- ❖ ערך הינו עקרון המנחה את התנהגותנו ולא רק את קנה המידה להערכת התנהגות רצויה.
- ❖ ערכים יכולים לבוא בהקשר אישי, בין אישי, חברתי, תרבותי וארגוני.

ערכים אישיים

- ❖ סט ערכים אישי – אילו ערכים חשובים לי אישית?
- מהו הערך האישי החשוב ביותר שלי?
- מה משמעותו עבורי?
- כיצד הוא בא לידי ביטוי בחיי?

היבטים למושג ערך

ערך במובן ארגוני

עקרונות הנגזרים
מתחום המקצוע של
קבוצה מסוימת
המכוונים את
ההתנהגות והארגון
מצפה מחבריו לנהוג
לאורם

ערך במובן החברתי/תרבותי

הקודים הבסיסיים
המגדירים את גבולות
התרבות ואת המכנה
המשותף של האנשים
המשתייכים לה

ערך במובן האישי

אמונות, עמדות ודעות
הנובעות מעולמו הפנימי
של הפרט

איכות
ומצוינות

שירותיות

דמוקרטיה

עשרת הדיברות

יושר

הגינות

סובלנות

מהם ערכים ארגוניים?

❖ סט מצומצם של עקרונות מנחים שאינם תלויי זמן ותקופה, אשר יש להם משמעות של הנעה עבור אותם אנשים אשר משתייכים לארגון.

❖ מהווים מטרה נשאפת.

❖ נותנים כיוון לפעולה ומגדירים את האופן שבו תבוצענה הפעולות.

❖ מהווים אבן יסוד בעיצוב התרבות הארגונית.

❖ מחייבים את כל חברי הארגון בכל הרמות ואת כל היחידות.

ערכים במשטרת ישראל (אתיקה משטרתית)

הגדרות האתיקה

אתיקה

מוסר, תורת המידות. התורה המתארת את הטוב שיבחר לו האדם ואת הרע שעליו להתרחק ממנו. (אבן שושן)

אתיקה מקצועית

מערכת ערכים משותפים וכללי התנהגות מחייבים שקבוצת בעלי מקצוע מסוים קיבלה על עצמה, ושנועדה בעיקר לשמור על "נקיונה" של הקבוצה מפני התנהגויות שעלולות לפגוע במקצועיותה.

אתיקה משטרתית

האתיקה המקצועית של המשטרה. מערכת ערכים משותפים וכללי התנהגות מחייבים המנחים את השוטרים בהתנהגותם ובמילוי תפקידם במדינה דמוקרטית.

חשיבות הערכים למשטרה (אתיקה מקצועית)

- 1 ככל שהמקצוע מעניק סמכויות רבות יותר – יש בו יותר חשיבות לאתיקה.
- 2 ככל שהמקצוע בעל השפעה על גורל האנשים נדרשת יותר אתיקה מקצועית. הסמכות היא גם אחריות.
- 3 ככל שהמקצוע עוסק בציבור רחב יותר – נדרשת יותר אתיקה מקצועית.
- 4 ככל שהסכנה לפיתוי גדולה יותר במקצוע – נדרשת הפעלה של אתיקה מקצועית.
- 5 ככל שיש במקצוע קבלת החלטות הנוגעות לניגוד אינטרסים – נדרשת יותר אתיקה מקצועית.

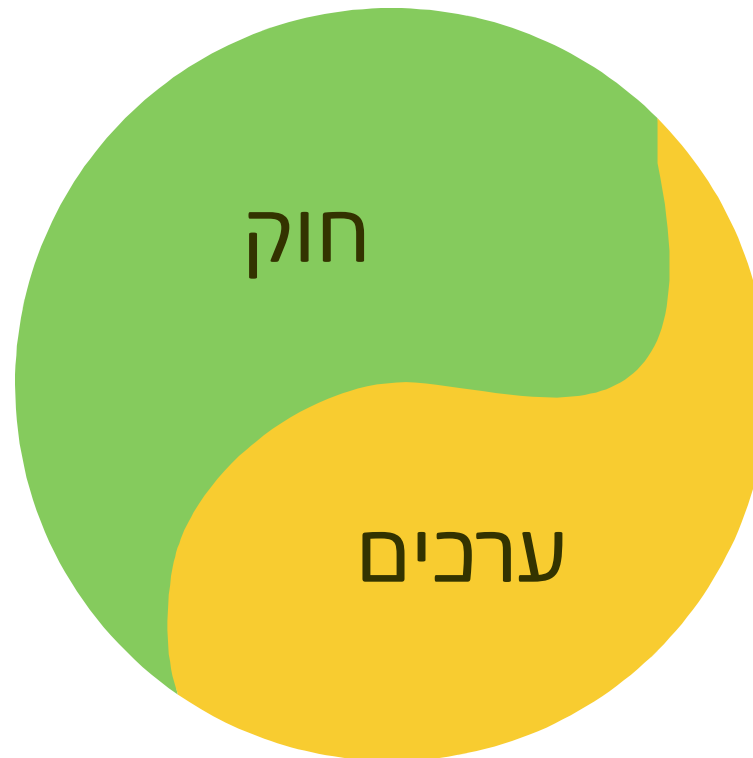
חשיבות הערכים למשטרה (אתיקה מקצועית)

5 ככל שהפעלת הסמכות מחייבת הפרת זכויות – ישנו הכרח לקיומה של אתיקה מקצועית.

6 ככל שאישיותו של בעל המקצוע היא כלי עבודה לביצוע תפקידו – נדרשת יותר אתיקה מקצועית.

הערכים מהווים נדבך מרכזי במקצועיותו של השוטרי

הקשר בין ערכים לחוקים

מה הציור ממחיש לנו?

מה בין ערכים לחוקים

שיקול הדעת של השוטר מושפע משני עולמות: ❖

- עולם "החוק היבש": מערכת כללים וציווים המגדירים מה מותר ואסור לפרט לבצע על פי חוקי המדינה ועל פי הפקודות וההוראות המחייבות
- העולם הערכי: מערכת עקרונות המהווים בסיס אידיאולוגי-רעיוני של המשטרה, המשמשים כמצפן להגדרת ה"טוב", ה"נכון" וה"ראוי".

מדוע ערכים עכשיו?

❖ המפכ"ל הגדיר את נושא הערכים כאחד מכיווני הפעולה המרכזיים של הארגון והנחה לעדכנם בראי התקופה ולאור עמדות מפקדים ושוטרים בנושא.

❖ ככלל, נהוג כי ארגון מתקף את ערכיו אחת למספר שנים. המציאות משנת 1997 (עת פרסום הקוד האתי של מ"י) השתנתה.

ערכי לשטרת ישראל

ערכי משטרת ישראל המעודכנים

מהות ומבנה המסמך

❖ מסמך "ערכי משטרת ישראל" הוא למעשה תעודת הזהות הערכית של המשטרה.

❖ המסמך משמש את המשטרה, על שוטריה, מפקדיה, יחידותיה ומתנדביה, בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. על פי ערכים אלו ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

❖ הערכים יונקים ממספר מקורות:

- ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו;
- עקרונותיה הדמוקרטים של מדינת ישראל, חוקיה ומוסדותיה, ברוח ערכי היסוד של מגילת העצמאות;
- מורשת משטרת ישראל.

מהות ומבנה המסמך (המשך)

❖ הערכים מכוונים את התנהגות השוטר כלפי:

– עצמו

– הציבור

– העמיתים

– המפקדים (כמייצגי דרישות ארגוניות)

❖ כמו כן מכוונים הערכים את התנהגות המפקד כלפי פקודיו

ערכי משטרת ישראל

משטרת-ישראל פועלת לאכיפת החוק, לקיום הסדר
הציבורי, לשמירה על בטחון הנפש והרכוש, תוך כיבוד
זכויות היסוד של האדם.

השירות במשטרת-ישראל מבוסס על ההכרה בשליחות
הלאומית שאותה אנו מגשימים, תוך הזדהות עם ערכי
מדינת-ישראל ברוח מגילת העצמאות.

ערכי משטרת-ישראל הנם המצפן המוסרי, המכוון את
התנהגות כלל השוטרים.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

כיבוד החוק ואכיפתו

יפעל לאכיפת החוק במסגרת הסמכויות
וההוראות, תוך כיבוד החוק, וישמור על
מידתיות, על הגינות, ועל ריסון הכוח

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ כבוד האדם וזכויותיו

יפעל לשמירה על זכויות אדם בשוויוניות,
ללא משוא פנים, ובסובלנות אל האחר

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ הגנה על חיי אדם

יגן על חיי אדם בנחישות, באומץ לב ובתבונה

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ טוהר מידות ודוגמה אישית

ישמור על טוהר מידות ועל יושר. ינהג על פי כללי המשמעת. יאמר אמת, ידווח באופן מלא ומדויק וישמש דוגמה אישית בהתנהגותו בכל עת

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ **ממלכתיות**

יפעל בממלכתיות, ללא נקיטת עמדה אישית,
כמייצג את משטרת-ישראל, תוך כיבוד ערכי
המשטר הדמוקרטי

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

שירות הציבור ❖

יראה עצמו משרת הציבור במתן שירות
שיוויוני וסובלני, להגברת אמון הציבור
במשטרה

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ מקצועיות ואחריות

יפעל במקצועיות, תוך הפעלת שיקול דעת
ויוזמה, בפתיחות לדעות שונות, ויהיה אחראי
לתוצאות מעשיו
הסבירו את כוונת הערך?
הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

❖ רעות ולכידות

ימלא את המשימות תוך הזדהות ארגונית, רעות
ושותפות, וישמור על ערכי משטרת ישראל
ומורשתה

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

ואלה הערכים, שעל פיהם ינהג השוטר במשטרת ישראל

מנהיגות ❖

יפעל מתוך מנהיגות ערכית וחינוכית,
המושטת על מצוינות ועל מחויבות לצורכי
הפרט והקהילה

הסבירו את כוונת הערך?

הציגו דוגמא מתחום עבודתכם ברוח הערך.

”כשעלי לומר לסטודנטים באוניברסיטה מיהו בעל שיקול הדעת הגדול ביותר, התשובה היא - השוטר ברחוב.

לא רק שהשוטר הוא בעל שיקול הדעת הגדול ביותר, אלא שגם היכולת להתערב בהחלטתו היא הקטנה ביותר, הן בגלל סופיות החלטותיו והן בגלל הפעלת שיקול הדעת...”

(פרופ' אהרון ברק)

המבחן האתי

כדי לבחון האם ההחלטה שאתה עומד לקבל הינה החלטה אתית, עליך להשיב לעצמך על השאלות הבאות:

האם ההתנהגות היא בניגוד לחוק, לפקודה או לנוהל משטרתי?

(זו שאלת המפתח, השאלה הראשונה ממנה אתה יוצא להמשך המבחן וממקם עצמך באיזה מרחב אתה פועל – במרחב החוקי, המשמעותי או האתי.)

1

האם ההתנהגות מאוזנת?

(האם הפעולה "נקייה" משיקולים זרים, עניין אישי, אפליה, והאם היא מתאימה למצב?)

2

המבחן האתי (המשך)

כדי לבחון האם ההחלטה שאתה עומד לקבל הינה החלטה אתית, עליך להשיב לעצמך על השאלות הבאות:

האם היית מוכן שההתנהגות שלך תהיה נחלת הכלל?

(כמאמר חז"ל "מה ששנוא עליך, אל תעשה לחברך", האם אני מוכן שכפי שאני מתנהג כלפי אחרים, כך הם יתנהגו כלפי?)

3

האם אני שלם עם בחירתי?

(האם הבחירה תואמת את מערכת הערכים שלי, את הצהרותי, האם ארגיש גאה עם בחירתי, האם ארגיש בנוח אם הדבר יתפרסם ויוודע למכרי, האם אוכל להגן על בחירתי?)

4

הדרך אל איתקה

אם אתה הולך לחפש את האוצר של האי איתקה – לך לאט

אם תראה נערה יפה בדרך – התאהב בה

אם תפגוש אנשים – דבר איתם

אם תראה נוף – עצור להתבונן בו

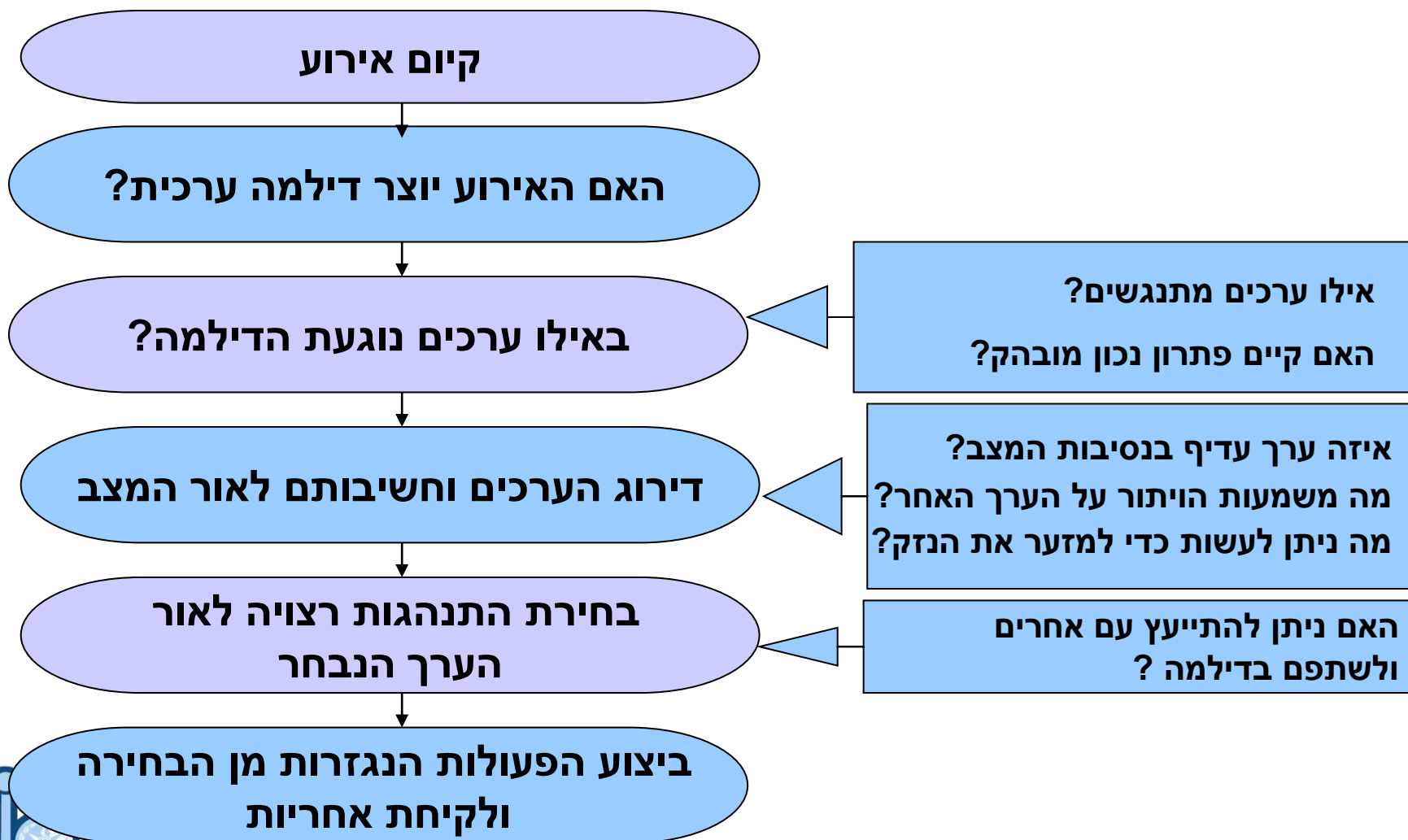
אם אחרי כל אלה תגיע לאיתקה ולא תמצא אוצר

אל תתאכזב – גם הדרך היא אוצר

קאוופיס היווני

התמודדות עם דילמה ערכית

מטרת ההדרכה

❖ הכרות עם ערכי משטרת ישראל המעודכנים, יצירת מחויבות לערכים והתמודדות עם המשמעויות של הערכים אל מול המציאות

עקרונות הטמעת הערכים

❖ מתוך מטרה שערכי משטרת ישראל יוטמעו בקרב כלל השוטרים - עד האחרון שבהם, ולאור לקחים מארגונים אחרים, נקבעה תוכנית הטמעה הכוללת את העקרונות הבאים:

- הערכים יוטמעו ע"י המפקדים כמובילי הערכים בארגון.
- הערכים יותאמו לשפת כל אחת מהיחידות במשטרה – באופן שבו הם יתבססו על מסמך "ערכי משטרת ישראל" מחד, וישקפו את ייחודיות העשייה מאידך.
- מהלך ההטמעה יבוצע ביחידות השטח ובמערך ההדרכה.

סוף